

kunne modtage Forslaget, og hvis jeg ikke tager meget feil af Stillingen, saaledes som den var i Landsstinget i sin Tid, da Loven blev forhandlet der, saa antager jeg, at det, at denne Bestemmelse kommer ind, snarere vil bevirke, at dette Lovforslag vil blive betragtet med Velvillie, end det vil forøge den Modstand, som man ellers kunde befrygte vilde være tilfælde imod en Forandring i den nu bestaaende Lovgivning.

Berg: Mine Naboer forhindrede mig i at optage Forslaget Nr. 2, da det sidste Gang blev frastaldet. Jeg vilde nemlig gjerne have yttret mig noget nærmere om dette Forslag, men det, som jeg ønskede at sige derom, kan ogsaa falde sammen med mine Udtalelser om det subsidiære Forslag, som nu foreligger. Jeg kalder det ellers ikke et theoretisk Standpunkt, at Lovgivningsmagten søger at stille Statsborgerne under den samme Retserdighed; det er for mig altid et overmaade praktisk Standpunkt. At gaa ud fra, at man skal tage, hvad man kan faae, selv om man derved fordeler Retserdigheden høist ulige, og at man altsaa skal være uretferdig mod adskillige Samfundsmedborgere, selv om man begunstiger Andre, er en Politisk, som jeg ikke altid er en overdreven Beundrer af. Dengang da vi først forhandlede om det Lovforslag, hvortil dette Lovforslag er et Tillæg, udgjorde vi Spørgsmaalet om Kjøbstæderne, fordi vi antog, at der kunde være Stof nok til en selvstændig Kjøbstadskreditforening, og vi undlod at tage med ind under Loven de Beboere, som nærmest omhandles i det subsidiære Forslag, fordi vi ikke vilde svække Muligheden af at gennemføre en selvstændig Forening for Kjøbstæderne. De Oplysninger, som den høitærede Minister er fremkommen med paa Opfordring herfra, viste jo imidlertid, at det var forbundet med nogen Vanskelighed at oprette en saadan selvstændig Kjøbstadskreditkasse, men efterat man ved disse Forberedelser er kommen til den Indsigt, har jeg fundet, at Tanken i det principale Forslag ikke var Andet end simpelthen en retferdig Oprettelse af det tidligere Forsømte. Jeg ser ikke i hjernekiste Maade, hvorfor f. Ex. en Skræder- eller en Skomagermester i en Kjøbstad ikke skal have ganske den samme Ret til de omhandlede Begunstigelser som en Skræder- eller Skomagermester paa Landet eller Andre under lignende Forhold. Naar f. Ex. en Arbejder, der har en Arbejderbolig i en Kjøbstad, flytter ud paa Landet, vil han faae disse Begunstigelser for sin Bopæl, men saa længe han er indenfor Byen, kan han ikke faae dem. Denne Slags unaturlige Begrænsninger ere saameget mindre rigtige, som vi have søgt at nivellere Grændsen mellem Kjøbstad og Land paa anden Maade og ikke til Fordel for Kjøbstaden, og naar vi have gjort det, have vi efter min Mening overalt, hvor vi kom frem med Lovgivningen, været virksomme

med at gaa i den Retning, at vi ligesom have forfordelt det, der ligger udenfor Kjøbstadgrændsen til Skade for det, der ligger indenfor Kjøbstadgrændsen. Jeg siger derfor, at den Tanke, der vil ligge i det principale Forslag, og som kun delvis har fundet sit Udtryk i det subsidiære Forslag, ikke er theoretisk, den er overmaade praktisk, og jeg hellager, at den høitærede Minister ikke har kunnet gaa ind paa denne Betragtning, som har særdeles Meget for sig. I det Hele taget kan jeg ikke forstaa, at den høitærede Minister, naar han vil lovgive paa dette Bærf, da lovgiver gennem de ærede Medlemmer, der have indbragt denne Sag her i Salen — undskyld, at jeg bruger denne Form — og at han ikke selv har taget Sagen i sin Haand. Det er en besynderlig Maade at lovgive paa, at de, der skulde lede Lovgivningen, de ansvarlige Ministre, paa denne Maade stille sig til Forslagene; de vilde tage imod det, de vilde ogsaa nok ikke sætte sig imod det i det andet Thing. Men naar de overhovedet vilde have et Forslag gennemført, hvorfor tage de det saa ikke selv i deres Haand? — Hvad angaar det subsidiære Forslag, har jeg nogle Indvendinger at gjøre derimod. Det er et Stridt henimod, hvad der er praktisk og retferdigt; vi komme vel nok en anden Gang videre, men jeg tror ikke, at Forslaget er tilstrækkeligt, ganske saaledes som det staar; Grændsen mellem Kjøbstadgrund og Kjøbstadjord er jo ofte rent tilfældig, naar man veed, hvorledes den nu stiller sig efter den nye Matrifikal og de derefter vedtagne Vedtægter, som Ministeren har approberet. Det er, som sagt, meget tilfældigt, hvad der ligger paa Kjøbstadgrund, og hvad der ligger udenfor paa Kjøbstadjorderne, og naar man vil gjøre denne Deling, som her er foreslaaet, til det Bestemmende for, hvad der ligger indenfor og udenfor Kjøbstadgrunden, saa er det, forekommer det mig, ikke heldigt. Sæt nu, at der for Diebliffet ligger endel Bygninger, deriblandt ogsaa endel jordløse Huse, paa den saakaldte Kjøbstadjord umiddelbart udenfor Kjøbstadgrunden, saa vilde Eierne af disse kunne faae deres Eiendomme optagne i disse Kreditforeninger. En skjøn Dag bliver imidlertid Grændsen mellem Kjøbstadgrund og Kjøbstadjorderne omreguleret, Omreguleringen bliver approberet af Ministeren, og nogle af de Huse, der have ligget paa Kjøbstadjorderne, og som ere bleve optagne i Foreningen, ere, uden at Eierne kunne gjøre det allermindste for det, komne til at ligge paa Kjøbstadgrund. Hvad skal der nu gøres? Ville Eiernes Kapitaler blive opfagte, og vilde de blive nødsagede til at træde ud af Foreningen paa Grund af den Redaktion, som det subsidiære Forslag har faaet? Det kan neppe være Meningen, men saa er dette heller ikke korrekt. Jeg ser heller ikke, at der er det mindste Principvigtige i, at man siger: der kan dette jordløse Hus, og der dette Hus med Jord, som ligger udenfor den i sin Tid